

Alþingi
Erindi nr. Þ 130/1724
komudagur 14.4.2004

Æðarræktarfélagið Æðarvé

Tillögur til breytinga á;

“Frumvarpi til laga um breytingu á lögum nr. 64/1994, lagt fram á 130. löggjafarþingi 2003 – 2004. Þskj. 893 – 594. mál.”

Það sem er skráð innan sviga vilja félagsmenn að falli út úr frumvarpinu. Feitletraður texti með skáletri eru nýjar tillögur Æðarvéa.

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum nr. 64/1994, um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum, með síðari breytingum.

(Lagt fyrir Alþingi á 130. löggjafarþingi 2003–2004.)

1. gr.

Í stað orðskýringarinnar „Lífsvæði“ í 1. gr. laganna kemur svohljóðandi orðskýring:

Búsvæði: Þeir staðir eða svæði þar sem villt dýr geta þrífist. (svæði sem villt dýr nota sér til framfærslu og viðkomu, svo sem varplönd og fæðusvæði, eða sem farleið.)

Athugasemd: Fundurinn telur ákvæðið í frumvarpinu of opið, því það gæti átt við um landið allt

2. gr.

Við 3. mgr. 3. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Í þeim tilvikum sem ákveðið er að aflétta friðun skal Umhverfisstofnun gera tillögur til umhverfisráðherra um stjórn og framkvæmd veiða á stofnum villtra fugla og spendýra, sbr. 7. gr., að höfðu samráði við Náttúrufræðistofnun Íslands.

3. gr.

1. mgr. 4. gr. laganna orðast svo:

Náttúrufræðistofnun Íslands stundar rannsóknir á stofnum villtra fugla og spendýra, metur ástand þeirra og gerir í framhaldi tillögur til umhverfisráðherra um vernd og hvort viðkomandi stofn þoli veiðar, sbr. lög um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur.

4. gr.

2. mgr. 6. gr. laganna orðast svo:

Ávallt skal gæta fyllstu varkárni og nærgætni gagnvart villtum dýrum og búsvæðum þeirra og

forðast óþarfa truflun. Við skipulag og landnotkun skal tekið tillit til villtra dýra og búsvæða þeirra, sbr. lög um náttúruvernd og skipulags- og byggingarlög.

5. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 7. gr. laganna:

a. 2. másl. 2. mgr. orðast svo: Þar skal m.a. kveða á um hvaða tegundir eru alfriðaðar, hverjar er heimilt að veiða, hvar megi veiða þær, gerð og notkun vopna og annarra veiðitækja, veiðiaðferðir, lengd veiðitímabils, sérákvæði vegna hefðbundinna fuglanytja, hvað teljist til fágætra fugla, skylduskil á þeim, umgengni við hreiður þeirra og annað sem máli skiptir.

b. Við 7. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Umhverfisráðherra er heimilt að fenginni tillögu Náttúrufræðistofnunar Íslands að aflétta tímabundið og á ákveðnum svæðum friðun á stofnum eða tegundum villtra dýra, sem flust hafa til Íslands af mannavöldum, til að halda stofnum niðri.

6. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 9. gr. laganna:

a. 1. tölul. 1. mgr. orðast svo: Eitur eða svefnlyf, nema til músa- og rottuveiða.

b. 2. mgr. orðast svo:

Umhverfisstofnun getur veitt tímabundna undanþágu til að nota þær veiðiaðferðir sem taldar eru upp í 1. mgr. í vísindaskyni eða ef villt dýr valda umtalsverðu tjóni eða umtalsverðum ama og aðrar aðferðir eru ekki taldar henta.

7. gr.

1. másl. 1. mgr. 11. gr. laganna orðast svo: Allir sem stunda veiðar á villtum dýrum, öðrum en rottum, músum og minkum, skulu afla sér veiðikorts gegn gjaldi, sbr. 3. mgr.

8. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

a. 1. másl. 4. mgr. orðast svo: Umhverfisstofnun annast sölu veiðileyfa og eftirlit með hreindýraveiðum.

b. 1. másl. 6. mgr. fellur brott.

c. 7. mgr. fellur brott.

d. Við bætast tvær nýjar málsgreinar sem orðast svo:

Enginn má stunda hreindýraveiðar nema hann hafi til þess veiðileyfi og sé í fylgd með leiðsögumanni. Enginn getur tekið að sér leiðsögn með hreindýraveiðum nema hann hafi til þess leyfi Umhverfisstofnunar. Ráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um réttindi og skyldur leiðsögunna með hreindýraveiðum að fengnum tillögum Umhverfisstofnunar og hreindýraráðs.

Ráðherra setur að fengnum tillögum Umhverfisstofnunar nánari reglur um framkvæmdina, m.a. um skiptingu arðs af hreindýraveiðum.

9. gr.

2. mgr. 15. gr. laganna orðast svo:

Heilbrigðisnefndir hafa umsjón með fækkun á músum og rottum eftir því sem nánar er kveðið á um í reglugerð sem ráðherra setur.

10. gr.

Á eftir 17. gr. laganna kemur nýr kafli, VII. kafli, **Sértæk friðun**, með tveimur nýjum greinum, svohljóðandi:

a. (18. gr.)

Ráðherra er heimilt með reglugerð, að höfðu samráði við hlutaðeigandi sveitarfélög, **landeigendur eða umráðamenn lands**, (eftir því sem við á) og að fenginni tillögu Náttúrufræðistofnunar Íslands,

að kveða á um aukna vernd ákveðinna friðaðra stofna villtra fugla og spendýra ef brýn ástæða er til, **enda valdi sú friðun ekki takmörkun á atvinnurétti og sé gerð í samráði við landeigendur og umráðamenn lands**. (Í reglugerðinni er heimilt að kveða á um að strangari reglur gildi um búsvæði þessara tegunda ef sýnt þykir að þeim stafi sérstök ógn af mannaferðum eða umferð eða séu sérstaklega viðkvæm fyrir raski.)

Umhverfisstofnun getur **með leyfi landeigenda eða umráðamanna lands** og að fenginni umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands veitt undanþágu frá ákvæðum þessa kafla, svo sem vegna myndatöku og rannsókna, enda sé sótt um hana fyrir fram. Skilyrði skulu sett um umgang við hreiður við veitingu slíkrar undanþágu.

b. (19. gr.)

Ernir.

Óheimilt er frá 15. mars til 15. **maí** (ágúst) að koma nær arnarhreiðrum en 200 (500)m og á tímabilinu 16. **maí** til 15. **júl** er óheimilt að koma nær arnarhreiðrum en 100 m nema brýn nauðsyn beri til, svo sem vegna lögmætra nytja og lögmætrar atvinnustarfsemi og nauðsynlegrar umferðar, sem ekki er hægt að stunda á öðrum árstíma, enda sýni menn ýrustu varfærni og forðist að trufla fuglana. Þessi takmörkun á umferð gildir (bæði) þar sem ernir eru að búa sig undir varp (og við þau) í heföbundin hreiður sem orpið hefur verið í áður og/eða eru með eggjum eða ungum.

Umhverfisráðherra getur veitt undanþágu frá banni skv. 1. mgr. í sérstökum tilvikum **með leyfi landeigenda eða umráðamanna lands** og að fenginni umsögn Umhverfisstofnunar og Náttúrufræðistofnunar Íslands.

Óheimilt er að hrófla við hreiðrum og hreiðurstæðum arna (og svæði sem takmarkast af 100 m hringmáli umhverfis, hvort sem er á varptíma eða utan hans.) (Einnig er óheimilt að koma fyrir hvers kyns búnaði í þeim tilgangi að fæla fugla frá hreiðurstæðum eða reyna að hindra þá í að verpa þar. Með hreiðurstæðum samkvæmt þessari grein er átt við alla þá staði sem ernir hafa orpið á svo vitað sé.)

Athugasemd: Ákvæði það sem lagt er til að brott falli hefði í för með sér að bændur gætu ekki beitt neyðarvörn samanber. 12 gr hegningarlaga nr. 19 frá 1940 með áorðnum breytingum. Ákvæðið gengur freklega á eignarréttarákvæði stjórnarskrárinnar

Náttúrufræðistofnun Íslands skal halda skrá yfir hreiðurstæði arna og láta Umhverfisstofnun í té. Fara skal með allar upplýsingar úr skránni sem trúnaðarmál í samræmi við reglur sem umhverfisráðherra setur um meðferð upplýsinga úr skránni. **Þó skal skylt að láta viðkomandi landeigendur eða umráðamenn lands, þar sem arnarhreiður eru, í té upplýsingar um hreiðurstæði arna.**

Umhverfisráðherra getur veitt undanþágu frá banni skv. 1. og 3. mgr. að fenginni umsögn Umhverfisstofnunar og Náttúrufræðistofnunar Íslands ef miklar líkur eru á að forn hreiðurstæði verði ekki nýtt aftur vegna breyttra aðstæðna, t.d. nálægðar við umferðarmannvirki.

Umhverfisstofnun getur að fenginni umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands veitt undanþágu frá ákvæðum 1. mgr., svo sem vegna myndatöku og rannsókna, enda sé sótt um hana fyrir fram. Skilyrði skulu sett um umgang við hreiður við veitingu slíkrar undanþágu.

c. (20. gr.)

Heimilt er að stugga við örnum sem halda til eða sjást í friðlýstum æðarvörpum, svo fremi sem fuglunum sjálfum, hreiðrum þeirra, eggjum og ungum er ekki hættu búin. Þó er óheimilt að stugga við hreiðurörnum innan tveggja km frá arnarvarpstað.

Heimil er að nota reyk, útvarp, hræður, fælur og gasbyssur til þess að stugga við örnum.

d. (21. gr.)

Tjón sem ernir valda í friðlýstu æðarvarpi skal ríkissjóður bæta, eftir reglum sem settar verði í reglugerð.

Athugasemd: Verði frumvarp þetta óbreytt að lögum yrði eftir gildistöku þeirra bændum bannaðar allar varnir og Ríkissjóður skaðbótaskyldur við bændur um allt það tjón sem ernir valda í æðarvarpi.

11. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Fundur æðarbænda haldinn að Kambi mánudaginn 12. apríl 2004 er fylgjandi því að arnarstofninn sé friðaður, en telur nauðsynlegt að fullt samráð sé haft við hagsmunaaðila um friðunaraðgerðir og að sátt náist um framkomið frumvarp og telur það best þjóna hagsmunum arnarstofnsins.

Fundurinn telur eðlilegt að eftirlit með arnarstofninum sé í höndum heimamanna og telur Náttúrustofu Vesturlands best fallna til að annast það eftirlit.

Þá mótmælir fundurinn harðlega lágflugi náttúrufræðinga yfir friðlýst æðarvörp og varpsvæði arnarins, þar sem slíkt getur valdið tjóni ekki síður en umferð á landi.

Að öðru leyti tekur fundurinn undir þær athugasemdir sem Æðarræktarfélag Íslands hefur gert við framkomið frumvarp.

Kambi 12. apríl 2004

F.h. Æðarræktarfélagsins Æðarvéa

Karl Kristjánsson formaður